

แนะนำสถานที่เที่ยวบ้านพี่เมืองน้อง...ปราสาทวัดพู? มรดกโลกคู่ลาวใต้

นำเสนอเมื่อ : 29 พ.ย. 2552

ปราสาทวัดพู มรดกโลกคู่ลาวใต้

โดย : กฤติศิลป์ ศักดิ์ศิริ

ปราสาทวัดพู ถือได้ว่าเป็นโบราณสถานอันสำคัญที่สุดในแขวงจำปาสัก ทางตอนใต้ของประเทศลาว โดยได้รับการรับรองจากองค์การยูเนสโก (UNESCO)

ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกแห่งที่สองของลาวต่อจากหลวงพระบาง ตั้งอยู่บนเนินเขาพูป่าสักหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า พูควาย(ชาวลาวออกเสียงโดยไม่มีสระอา) เหตุที่เรียกเช่นนี้เพราะภูเขาดานหลังมีลักษณะคล้ายคิ้วคั่งตั้งตระหง่านอยู่บนยอดเขา สร้างขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ 12 สมัยพระเจ้ามเหนทรวรมัน ยุคที่ขอมเรืองอำนาจ ตัวปราสาทมีลวดลายแกะสลักอย่างประณีตงดงามไม่แพนครวัดในประเทศเขมร โดยมีความเชื่อสืบต่อกันมาว่า สถานที่แห่งนี้ใช้เป็นที่สำหรับบูชาเทพเจ้าตามความเชื่อของศาสนาฮินดู ด้วยการทำพิธีกรรม การเซ่นไหว้ รวมถึงการบูชาয়ัญ

ด้านหน้าฝั่งซ้ายมือก่อนถึงทางเข้าปราสาทวัดพูจะมีพิพิธภัณฑสถาน ในแสดงชิ้นส่วนประติมากรรม และสถาปัตยกรรมที่ขุดได้จากภายในปราสาทวัดพู ถูกเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี อีกทั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ยังมีของที่ระลึกจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว รวมถึงห้องน้ำไวบริการ

สำหรับค่าเข้าชมปราสาทวัดพู ต่างชาติจะอยู่ที่ราคา 30,000 กีบ หรือ 120 บาท ส่วนคนลาวราคา 500 กีบ เปิดให้เข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา 8.00 น. – 16.30 น. โดยต้องจอดรถไว้ริมถนนด้านนอก หนาททางเข้าปราสาทวัดพูมีร้านอาหาร และเครื่องดื่มให้บริการอยู่เพียงร้านเดียว สินค้าของร้านนี้จึงแพงกว่าร้านค้าทั่วไป เพราะลูกค้าของที่นี้ส่วนใหญ่เป็นกรุ๊ปทัวร์ชาวต่างชาติ

หน้าร้านค้ามีแม่ค้าหนึ่งหยอดขนมครกขายเป็นสีส้ม แต่ขนมครกของที่นี่ต้องราดน้ำตาลทรายก่อนรับประทาน เพราะไม่ได้ใส่หน้ากะทิผสมน้ำเชื่อมอย่างบ้านเรา ว่างๆราคาจะมีเพียงขายดอกไม้ที่ทำเป็นกระทงใบตอง ลักษณะคล้ายบายศรี ขายพร้อมรูปเทียนในราคา 5,000 กีบ เพื่อให้ชาวบ้านรวมถึงนักท่องเที่ยวนำขึ้นไปบูชาพระพุทธรูป และจุดสำคัญต่างๆ ภายในปราสาท

อาณาบริเวณด้านหน้าของปราสาทวัดพูเป็นบาราย(สระน้ำ)ขนาดใหญ่ ที่บ่งบอกถึงความเป็นศิลปะขอมโบราณขนานแท้ ในอดีตบารายแห่งนี้มีไว้สำหรับแข่งเรือและสร้างน้ำในพิธีกรรมต่างๆ

ทางเข้าสู่ตัวปราสาทวัดพูเป็นเส้นทางเดินเท้าผ่านถนนลาดยางยาวประมาณหนึ่งกิโลเมตร ขนานกับทางเดินอีกด้านซึ่งยังคงเป็นพื้นหินขรุขระที่มีมาแต่ดั้งเดิม ริมน้ำทางเดินด้านนี้มีร่องรอยซากปรักหักพังของเสานางเรียงเก่าแก่อตั้งอยู่ทั้งสองข้าง ส่วนใหญ่ชำรุดทรุดโทรมจนเหลือไว้ให้เห็นแค่เพียงโคนเสา และเศษซากของหัวเสาที่อยู่ในสภาพแตกหักเท่านั้น

พ้นจากทางเดินเสานางเรียงขึ้นมาจะพบกับซากปราสาทโบราณสองหลัง ที่แม้ว่ากาลเวลาจะพรากผลาญความงดงามของตัวปราสาท รวมถึงลวดลายแกะสลักให้ชำรุดทรุดโทรมลงไปมาก แต่บนความชำรุดทรุดโทรมนั้น กลับทำให้ยิ่งมองเห็นคุณค่าของความเป็นโบราณสถานที่มีความขริบขลึงการปรากฏอยู่อย่างชัดเจน ปราสาททั้งสองหลังนี้มีประวัติว่าถูกสร้างขึ้นก่อนราชวงศ์มอญสลายไม่นานนัก เพื่อใช้เป็นที่พักพิงทอดพระเนตรงานประจำปีของปราสาทวัดพู

งานประจำปีของปราสาทวัดพู ถือเป็นงานประเพณีที่มีชื่อเสียงโด่งดังสืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยจัดขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ หรือวันเพ็ญเดือนสามเป็นเวลารวม 3 วัน ชาวลาวยินยมนำดอกไม้รูปเทียนมากราบไหว้บูชาตามจุดต่างๆ นอกจากเป็นงานบุญประเพณีแล้ว ภายในงานยังมีการออกร้านขายอาหาร การละเล่น และการแข่งขันอื่นๆ ตามความนิยมของชาวลาว จนถึงวันสุดท้ายของงานจะมีพระสงฆ์ออกมาบิณฑบาตรับชาวปลาอาหาร และสิ่งของที่ชาวบ้านนำมาทำบุญ

ถัดจากปราสาททั้งสองหลังจะพบกับทางเดินที่มีเสานางเรียงตั้งขนานกันปรากฏอยู่อีกครั้ง หากเทียบกับระยะเวลาที่ผ่านมา ถือได้ว่าเสานางเรียงบางส่วนซึ่งตั้งอยู่บนทางเดินที่ทอดตัวยาวไปจรดบันไดทางขึ้นนั้นยังคงความสมบูรณ์อยู่มาก ก่อนถึงบันไดขั้นแรกจะพบต้นจำปาลายืนตระหง่านเรียงกันอยู่ทั้งสองฝั่ง

ราวกับถูกบรรจงสร้างไว้เพื่อให้หนักท้องเที่ยวได้อาศัยร่มเงาของมันหลบแดด และนั่งพักผ่อนน้อย
ก่อนเดินผานทางลาดชันขึ้นสู่ชั้นบน

เมื่อเดินตรงขึ้นไปอีกเพียงเล็กน้อยจะพบบันไดชั้นแรกในจำนวนทั้งหมด 3
ชั้นก่อนถึงตัวปราสาทชั้นบนสุด ชั้นที่ 2 มีซากของปรางค์สองหลังตั้งขนานข้างกัน ส่วนทางขึ้นบันไดชั้นที่
3 จะมีชุมต่นจำปาลาวเก่าแก่ 2 ตน โนมตัวเขาหากันได้อย่างเหมาะเจาะลงตัว
ทางขึ้นชั้นนี้ชันมากกว่าชั้นอื่น เพราะบันไดเป็นก้อนหินรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสวางซ้อนทับกันถี่ๆ
และมีหน้าแคบ เวลาเดินขึ้นไปจึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ กอนก้าวขึ้นบันได
ทางด้านขวามือจะมีรูปเคารพของ “พญามกทา” (อานวามะกะทา)
ขนาดเท่าคนจริงยืนตระหง่านรอรับผู้มาเยือน

บริเวณอาณาเขตชั้นที่ 3 ของปราสาทวัดพูเป็นที่ตั้งของปรางค์ประธาน
หน้าประตูทางเขาด้านซ้ายและขวาสุดมีภาพแกะสลักของทวารบาล
ส่วนหนึ่งของประตูกลางทั้งสองด้านปรากฏรูปแกะสลักอันอ่อนช้อยงดงามของนางอัปสร
รวมถึงทับหลังอีกหลายชิ้นด้วยกัน
ภาพสลักกลดลายที่ประณีตวิจิตรเช่นนี้ย่อมแสดงให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ในอารยธรรมขอมโบราณได้เป็นอ
ย่างดี

ด้วยเหตุที่ปราสาทวัดพูในอดีตเคยเป็นศาสนสถานของขอม
ภายในปรางค์ประธานจึงเคยเป็นที่ตั้งของศิวิลิ่งคามาก่อน ต่อมาเมื่อสิ้นยุคของอาณาจักรเจนละ
ชาวลาวซึ่งนับถือศาสนาพุทธได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่ ณ บริเวณนี้ได้เปลี่ยนปราสาทแห่งนี้เป็นวัด
แล้วนำพระพุทธรูปขนาดใหญ่ประดิษฐานไว้หกราบไหว้บูชาแทน

ด้านขวาของปรางค์ประธานมีแผ่นหินขนาดใหญ่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแกะสลักเป็นรูปตรีมูรติ
ที่หมายถึงเทพเจ้า 3 องค์ ผู้ซึ่งเป็นใหญ่ในศาสนาฮินดู ประกอบด้วย พระพรหม พระอิศวร
และพระนารายณ์ เชื่อกันว่าเป็นฝีมือของชาวเจนละ
ตรงพื้นด้านหน้าของตรีมูรติจะมีดอกไม้รูปเทียนของผู้ศรัทธานำมากราบไหว้บูชาเพื่อแสดงความเคารพ

ถัดจากแผ่นหินสลักรูปตรีมูรติจะเป็นโบสถ์ไม้เก่าคร่ำคร่าที่ไร้ผู้คนอาศัย
แต่มีสิ่งของจำพวกถุงใส่ภาชนะแขวนไว้ตามหัวเสาปรากฏอยู่
โดยโบสถ์นี้ใช้สำหรับเป็นที่พำนักของพระภิกษุในช่วงเทศกาลงานประจำปีของวัดพู

หลังโบสถ์ไม้เป็นเส้นทางคดเคี้ยว ราวรอบคอบคลุมด้วยต้นไม้ใหญ่หน้อย
อันเป็นที่ตั้งของก้อนหินขนาดใหญ่ ที่แกะสลักพื้นผิวลักษณะเหมือนภาพประติมากรรมนูนต่ำเป็นรูปช้าง
ด้านหน้าของรูปสลักข้างนี้ไม่แตกต่างจากตรีมูรติ นั่นคือมีดอกไม้รูปเทียนที่มีคนนำมาสักการะบูชาเช่นกัน

ถัดจากรูปสลักข้างจะพบหินจระเข้ ลักษณะของหินก้อนนี้จะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า
เนื้อหินถูกสกัดเป็นร่องลึกรูปทรงคล้ายจระเข้
ชาวลาวมีความเชื่อสืบต่อกันมาว่าหินจระเข้มีไว้สำหรับทำพิธีบูชายัญ
รวมถึงหินแกะสลักรูปบันไดนาครที่ตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามกับหินจระเข้ก็ถูกคาดเดาว่ามีไว้ใช้เพื่อการนี้เช่นกัน

ในดินแดนแห่งภูเขาและสายน้ำอย่างประเทศลาว นอกจากโบราณสถานที่สูงค่า
ตระการตาอย่างปราสาทวัดพูแล้ว ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวอื่นอีกมากมายที่น่าสนใจ

และคุ้มค่ากับการมาเยือน.

ที่มา www.thaiwriternetwork.com/twncolumnread.php?id=218

เพลง... ดวงจำปา
ศิลปิน... คำภีร์

ขอบคุณเพลง www.naronk.org/